

Hankintojen ympäristönäkökohdat Pk-yritysten näkökulmasta

**Toimitusjohtaja Eino Fagerlund
Savon Yrittäjät**

29.10.2008

Yleistä

- Kunnat suurin ostaja lähes jokaisessa Suomen kunnassa
- Kunnat ja yleensä julkinen sektori hankinnoissa suunnannäyttäjä – myös ympäristöasioissa.
 - Innovaatiot yrityksissä
- Kuntien hankinnat – myös ympäristövaikutukset niissä ovat myös tärkeä osa elinkeinopolitiikkaa

Yleistä

- Pk-yritykset suhtautuvat erittäin myönteisesti ympäristöystävällisempiin palvelujen tuottamistapoihin ja materiaaleihin – on hyväksyttävä kustannusvaikutus
- Se, miten ympäristöystävällisyys hankinnoissa lisääntyy, riippuu suhdanteista?
- Hankintalain toteutuksessa vielä suuria ongelmia – haasteet kasvavat, kun prosessiin tuodaan ympäristövaikutus valintakriteerinä

Pk-yrittäjien esiin nostamia ympäristöön vaikuttavia tekijöitä:

- **Läheisyys**; lähellä tuotettu, täydennetty, huollettu... tuoreus, koko prosessi kontrolloitavissa, kuluttaa vähemmän!
- **Etäisyys**; kuljetusten energiakulutus, säilymisen lisäaineet, tarkastuksen kustannukset, riskien kasvaminen..
- **Kestävyys**; uusiminen synnyttää kustannuksia ja kuluttaa ympäristöä

Pk-yrittäjien esiin nostamia ympäristöön vaikuttavia tekijöitä:

- **Elinkaarikustannukset**; hankinta, käyttö, huolto, täydennys – tosin laskentaosaamisessa puutteita!
- **Sopimuskauden pituus**; mitä pitempi sopimus, sitä enemmän palvelun tuottajalla on intressiä kehittää ympäristöystävällisempiä tapoja ja investoida niihin.
- **Jättemäärä**; pakkausjätteet, hukka
- **Jätteiden lajittelu**; yrityksissä välillä motivaatioongelmia

Pk-yrittäjien esiin nostamia ympäristöön vaikuttavia tekijöitä:

- **Vähäpäästöiset autot ja koneet;** vaikea laji – kontrollointi vähäistä, kilpailu voitetaan laitteella, joka on satojen kilometrien päässä
 - Onko globaalin kokonaisuuden kannalta parempi ajaa euro2 loppuun vai edellyttää euro4:ää
- **Ympäristöystävälliset siivous- ja puhdistusaineet;** koskee lähes kaikkia palveluja ja materiaaleja – edellyttää osaamista niin kilpailuttajalta, tilaajalta, palvelun tarjoajalta ja valvonnalta

HAASTEITA pk-yrityksen näkökulmasta

- **TASAPUOLINEN KOHTELU**; tarjouspyynnön valintakriteerit sellaisiksi, että ne eivät suosi suuria valtakunnallisia ja kansainvälisiä toimijoita.
- **YMPÄRISTÖ JA LAATUJÄRJESTELMÄT**; edellytettävät järjestelmät kohtuullisiksi ja järkeviksi hankinnan koko huomioiden. Pienemmissä hankinnoissa kevyemmät järjestelmät. Myös tilaajan järjestelmät mahdollisia.

HAASTEITA pk-yrityksen näkökulmasta

- **KOKONAISUUKSIEN HALLINTA:** Hankintaerät, tuotteen käyttöönotto, varastointi, täydennykset, huolto... - Suuret hankintaerät liiaksi suosiossa.
- **ENNAKOINTI;** jos ilman etukäteistietoa tarjouspyynnössä on merkittävä ympäristötekijä, vain suuret yritykset voivat reagoida – vähän tarjouksia, hinnat nousevat! **Edettävä suunnitelmallisesti ja mielummin vaiheittain.**

HAASTEITA pk-yrityksen näkökulmasta

- **YHTEISTYÖ**; kuten julkisissa hankinnoissa yleisesti, niin myös ympäristöön vaikuttavista asioista on avoin vuoropuhelu ostajien (kilpailuttajan ja tilaajan) sekä palvelun tuottajien kesken tuo parhaan lopputuloksen.
- **JÄRKI MUKANA**: ympäristövaatimukset eivät yleensä voi olla tärkein laadullinen kriteeri julkisissa hankinnoissa.

LOPUKSI

- Ympäristövaikutusten arvioinnissa **selkeät ja mitattavat mittarit**
- Ympäristövaikutukset julkisissa hankinnoissa on **pk-yrityksille mahdollisuus** – pk-yritykset ovat joustavia ja nopeita tekemään muutoksia toimintatavoissa
- Myös **pk-yritysten on varauduttava** siihen, että ympäristövaikutukset tulevat lähivuosina olemaan yhä kasvavammin julkisten hankintojen valintakriteerinä.